

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Stawy Jesionka

Kod krajobrazu: 24-341.15-057

Położenie administracyjne: Gmina Czerwionka-Leszczyny, Powiat rybnicki; Gmina Orzesze, Powiat mikołowski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Widok na staw Gichta (na północny-wschód). Urozmaicona linia brzegowa (fot. Anna Żemła-Siesicka)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Stawy Jesionka
ID	565
Kod krajobrazu	24-341.15-057
Typ, podtyp krajobrazu	6a - Sztuczne zbiorniki wodne
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.15
Nazwa mezoregionu*	Płaskowyż Rybnicki
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin; Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste; peryglacjalne: Wzgórzowe
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.7.1.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Kobiorski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	5
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Nizowy łąg jesionowo-olszowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Czerwionka-Leszczyny, Powiat rybnicki; Gmina Orzesze, Powiat mikołowski
Powierzchnia (ha)	99,57

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - sztuczne zbiorniki wodne, obejmujący kompleks stawów paciorkowych w otoczeniu leśnym między Żorami i Szczekowicami.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na urozmaiconą linię brzegową o quasi naturalnym charakterze, występowanie grobli, obiektów hydrotechnicznych, oraz malowniczość krajobrazu związaną z licznymi zbiornikami i rozległymi wnętrzami krajobrazowymi stawów wraz z ich otoczeniem. Obszar obecnie pełni również funkcje turystyczno-rekreacyjne. Dodatkowo, uzasadnieniem jest ochrona prawna (park krajobrazowy obejmujący ponad 50% powierzchni jednostki - uzupełniający wskaźnik ekspercki).

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Kompleks ok. 15 stawów powiązanych z wąskimi dolinkami cieków (głównie Jasionki) zlokalizowany w PK "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich". Ze stawami związane są cenne drzewostany z licznymi starymi drzewami. Ostoja roślinności i fauny wodno-błotnej, w tym ptaków i płazów. Największe stawy: Garbocz, Łanuch i Jesionka z okazami flory: grzybienie białe, kotewka orzech wodny, bogata awifauna: łabędzie, sowy, zimorodki, czaple i kaczki. Obszar ochrony siedliskowej Natura 2000. Bardzo ważny kompleks stawów dla ptaków w okresie migracji wiosennych i jesiennych. Niewielki udział innych typów biocenoz, w tym szuwarów i ziołorośli.

Walory kulturowe

Dobrze zachowany tradycyjny krajobraz stawowy, tzw. stawów paciorkowych lub łańcuchowych z kompleksem elementów historyczno-kulturowych niezbędnych do prowadzenia hodowli ryb. Stawy mają charakter kulturowy związany z tradycją Cysterską. Przy stawach zabytkowa budowla dawnej huty.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobrazy o typowo wodnych, wysokich walorach fizjonomicznych. Liczne dosyć rozległe jak na warunki otaczającego lasu przedpola ekspozycji tafli wodnych poszczególnych stawów zakończone ścianami lasów i zadrzewień otaczających stawy. Brak elementów degradujących walory fizjonomiczne. Ekspozycja bierna związana z drzewostanami i stawami, czynna z nielicznymi drogami i szlakami, punkt widokowy na grobli na staw Gichta. Przez obszar przebiega niebieski, turystyczny Szlak Początków Hutnictwa ROW.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Widok na zarośnięty staw Koliok (na północny-zachód) otoczony drzewami (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 2

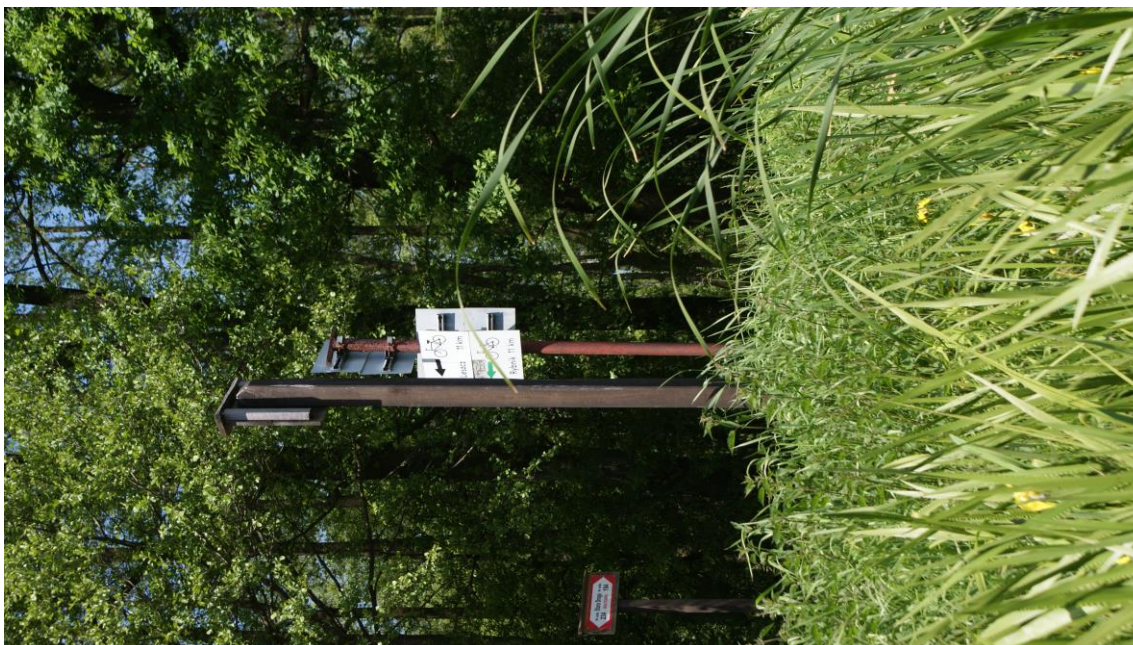
Zabytkowa huta Waleska (Gichta) (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 3

Charakterystyczne urządzenia hydrotechniczne na stawach rybnych (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 4

Elementy zagospodarowania turystycznego stawów (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 5

Nowy Staw z trzcina (fot. Anna Żemła-Siesicka)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

